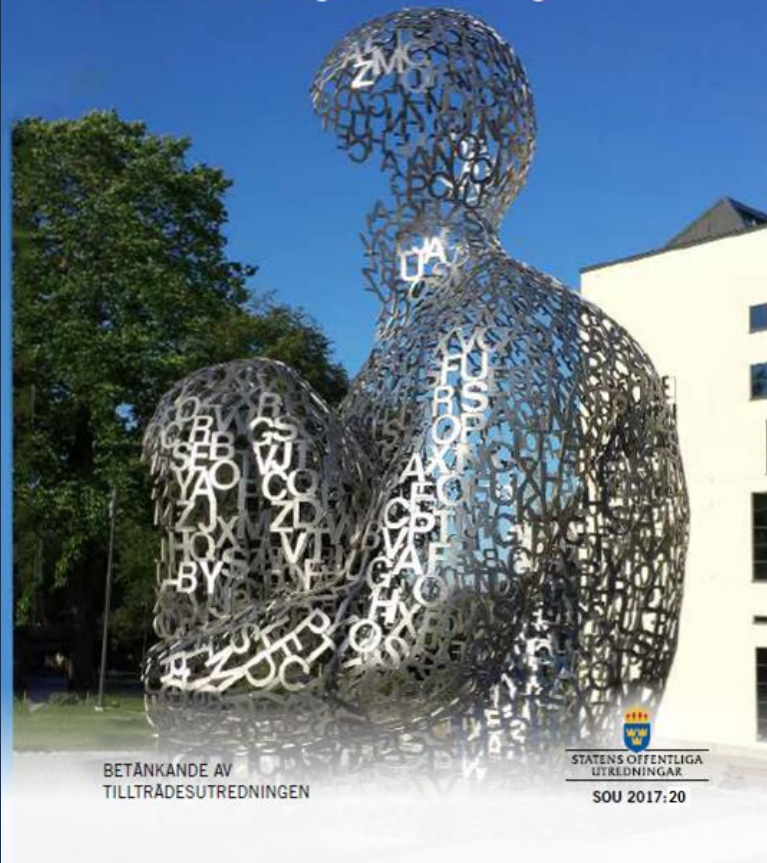


Tillträde för nybörjare
– ett öppnare och enklare system för
tillträde till högskoleutbildning



Tillträde för nybörjare

- ett öppnare och enklare system
för tillträde till högskoleutbildning

SOU 2017:20



Regeringskansliet

Tillträdesutredningen

Tillträde – vad är det?

- Behörighet – de krav på förkunskaper som ställs.
- Urval – sättet att rangordna sökande när inte alla kan tas emot.
- Behörighet och urval – ett sammanhållet system.



Uppdraget

- Att göra en översyn av hela systemet för tillträde till utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare.
- Att föreslå ett öppnare och enklare system.
- Huvudvägen in är gymnasieskolan, men livslångt lärande ska också möjliggöras.



Varför behövs förändringar?

- Systemet är komplicerat och oöverblickbart.
- Flera vägar in finns, men inte för alla.
- Tillträdesbestämmelserna används för att lösa sådant som bör lösas på en annan nivå i utbildningssystemet.
- Högskoleprovet har fått en stor roll i tillträdet.
- Finns litet utrymme för lärosätena att besluta om tillträdet.



Tillträdessystemet idag

Behörighet

25:4-regeln avskaffas (2008)

Grundläggande

Ändringar av den grundläggande behörigheten (2010, 2014)

Särskild

Områdesbehörigheter införs 2010, justeras 2014

Tillägg för arbetslivserfarenhet avskaffas (2008)

Sökande med gymnasieexamen konkurrerar i två urvalsgrupper (2014-2017)

Urval

HP
1/3

Betyg
1/3

BI
Blex
BII
BF

Av U/H beslutad
urvalsgrund
1/3

Meritpoäng
införs 2010, 2011 för svenska betyg t.o.m. 1997
Meritpoängs-kompensation
-2011 för utländska betyg
-2014 för "mellanårsbetyg"
-2015 för betyg före 1994

En särskild urvalsgrupp för sökande med utländska betyg införs 2010, avskaffas 2012

Särskild kompletteringsgrupp införs 2010



Hur arbetade vi

- Möten, möten, möten.
- Material: rapporter, SOU, propositioner, vetenskapliga artiklar, statistiskt underlag, webbplatser m.m.
- Enkät till universitet och högskolor.
- Internationell utblick, inklusive studieresa.



- Konferens och seminarier.
- Sociala medier:
 - Facebook
 - Twitter
 - webbplats
- Tack till alla som har bidragit!



Några utgångspunkter och principer

- Huvudvägen in till högskolan ska vara gymnasieskolan även i fortsättningen och bestämmelserna ska sända önskvärda signaler till gymnasieelever.
- Det ska liksom i dag finnas flera vägar in i högskolan.
- Systemet ska möjliggöra ett livslångt lärande.



- Systemet ska vara hållbart över rimlig lång tid.
- Några vägledande principer
 - bestämmelserna ska vara till för tillträdet,
 - enkelhet,
 - flera vägar ger fler chanser,
 - incitament för att tillträdet blir en strategisk lärosätesfråga ska finnas.



Nytt med förslaget - behörighet

- Den grundläggande behörigheten uttrycks i kompetenser.
- Ett nationellt behörighetsprov för dem som inte uppfyller behörigheten på annat sätt – krav 24 år.
- Reell kompetens för grundläggande behörighet bedöms mot kompetenserna.



Nytt med förslaget - behörighet

- Områdesbehörigheterna avskaffas
 - UHR föreskriver om behörighetskrav för yrkesexamen och konstnärlig examen,
 - lärosätena för generell examen och fristående kurser.
- Större möjlighet för lärosätena att anpassa särskild behörighet till utbildningarna.

Nytt med förslaget - urval

- En mer flexibel platsfördelning
 - flest ska antas på betyg,
 - minst 15 procent på högskoleprovsresultat,
 - lokalt beslutade urvalsgrunder ska vara en möjlighet.
- Större möjlighet för lärosätena att anpassa urvalet till utbildningarna.



Nytt med förslaget - urval

- Två urvalsgrupper inom betygssurvalet: betyg och omdöme (folkhögskola, behörighetsprov, validering).
- Betygssurvalet:
 - meritpoängen avskaffas,
 - ej möjligt att använda betyg som i efterhand har kompletterats för att höja meritvärdet, förutom från F till E.



Nytt med förslaget - urval

- Högskoleprovet:
 - nedre åldersgräns på 19 år,
 - giltighetstiden begränsas till 3 år
 - antal tillfällen att skriva provet för den enskilde begränsas
 - provdelarna viktas i urvalet



Nytt med förslaget - urval

- Lokalt beslutade urvalsgrunder
 - upp till 42 procent av platserna utan tillstånd från UHR,
 - även betyg och högskoleprovsresultat, men på ett annat sätt,
 - även en sammanvägning av olika meriter.
- Exempel på vad som görs i dag
 - program
 - kurser
 - samarbeten mellan lärosäten



Sökande med utländska meriter

- Inga särskilda bestämmelser föreslås för sökande med utländska meriter.
- Behov av att se över regelverket kring att anordna behörighetsgivande utbildning.

Förslaget i sin helhet

Behörighet

Grundläggande

Uttrycks i kompetenser, visas genom:

- gymnasieexamen/motsv.
- behörighetsprov
- reell kompetens/individuell bedömning

Särskild

Anges i:

- kurser från gymnasieskolan
- konstnärligt prov (konstnärlig examen)
- andra krav (efter ansökan till UHR)
- reell kompetens/individuell bedömning

Områdesbehörigheterna
tas bort

UHR beslutar om
yrkesexamen och
konstnärlig examen

Lärosätena beslutar
om övrig utbildning

Meritpoängen tas bort

Konkurrenskomplettering tas bort

Behörighetsprov och validering
ger omdöme

Viktat högskoleprov

Urval

Betyg

Omfattar

- B: betyg
- O: omdöme
- Största gruppen
då urval behöver
göras

Högskoleprov

Begränsning

- 19 år
- 3 ggr/3 år
- Minst 15% av
platserna

Av lärosätet beslutad urvalsgrund

- Meriter relevanta för utbildningen
- Även betyg och högskoleprov kan användas



Varför blir det bättre för de sökande?

- Mer enhetliga bestämmelser.
- Enklare och mer överskådligt system.
- Kursvalen i gymnasieskolan blir mindre styrande.
- Fler vägar för dem utan gymnasieutbildning.
- Minskar inslagen som kostar för de sökande.



Några konsekvenser av förslaget

- Kraven för att kunna tillgodogöra sig en högskoleutbildning förtydligas för personer som kommer annan väg än från gymnasieskolan.
- Fler vägar in, framför allt genom omdömen för urval.
- Förändringar i betygssurvalet bör kunna minska betygsstressen.
- Ansvaret för tillträdesfrågor ökar för de statliga lärosätena.



Vad hände sen?

Regeringens proposition. Fler vägar till kunskap, mars 2018

- Beslut regering – riksdag
- Ett nytt nationellt behörighetsprov
- Lämplighetsprov
- Huvudregel 1/3 betyg, 1/3 högskoleprovet 1/3 högskolan bestämda urvalsgrunder kvar.
 - ... men lärosäten ska kunna anta en mindre än 1/3 på HP till utbildningar ”där det råder låg konkurrens om platserna och för vilka högskoleprovet har en dålig prognosticerande förmåga”.

